

Sivan SOTE

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Ikääntyneiden toimintakyvyn edistämisen ohjelma luonnos

23.3.2023 Vammaisneuvosto
Palvelujohtaja Hannele Komu

5 § (8.7.2022/604) Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi

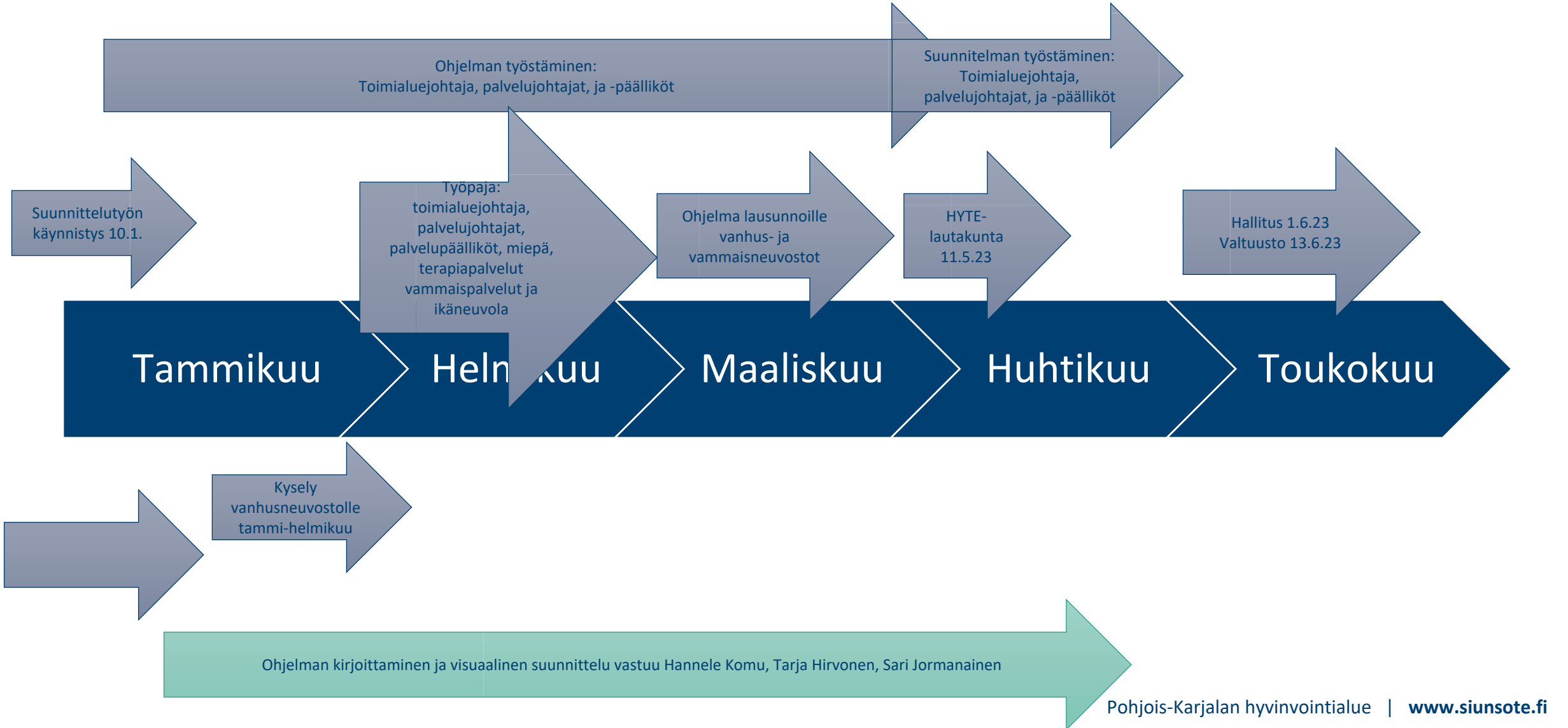
- Kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 §:ssä tarkoitettua suunnitelmaa.
- **Hyvinvointialueen on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettua suunnitelmaa. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä.**
- Helsingin kaupungin on sisällytettävä 1 momentissa tarkoitettuun suunnitelmaan toimenpiteensä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä palveluja
- <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210612#Pidm45053758741552>

Suunnitelma vanhuspalvelulain mukaan

Vanhuspalvelulaki ([980/2012external link](#))

1. arvioidaan ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tila
2. määritellään tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi ja palvelujen kehittämiseksi
3. määritellään toimenpiteet, joilla kunta vastaa tavoitteiden toteutumisesta ja arvioidaan voimavarat, jotka tarvitaan tavoitteiden toteuttamiseksi
4. määritellään eri toimialojen vastuut toimenpiteiden toteuttamisessa ja
5. määritellään, miten kunta toteuttaa yhteistyötä kunnan eri toimialojen, julkisten tahojen, yritysten sekä järjestöjen ja muiden yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Aikataulu

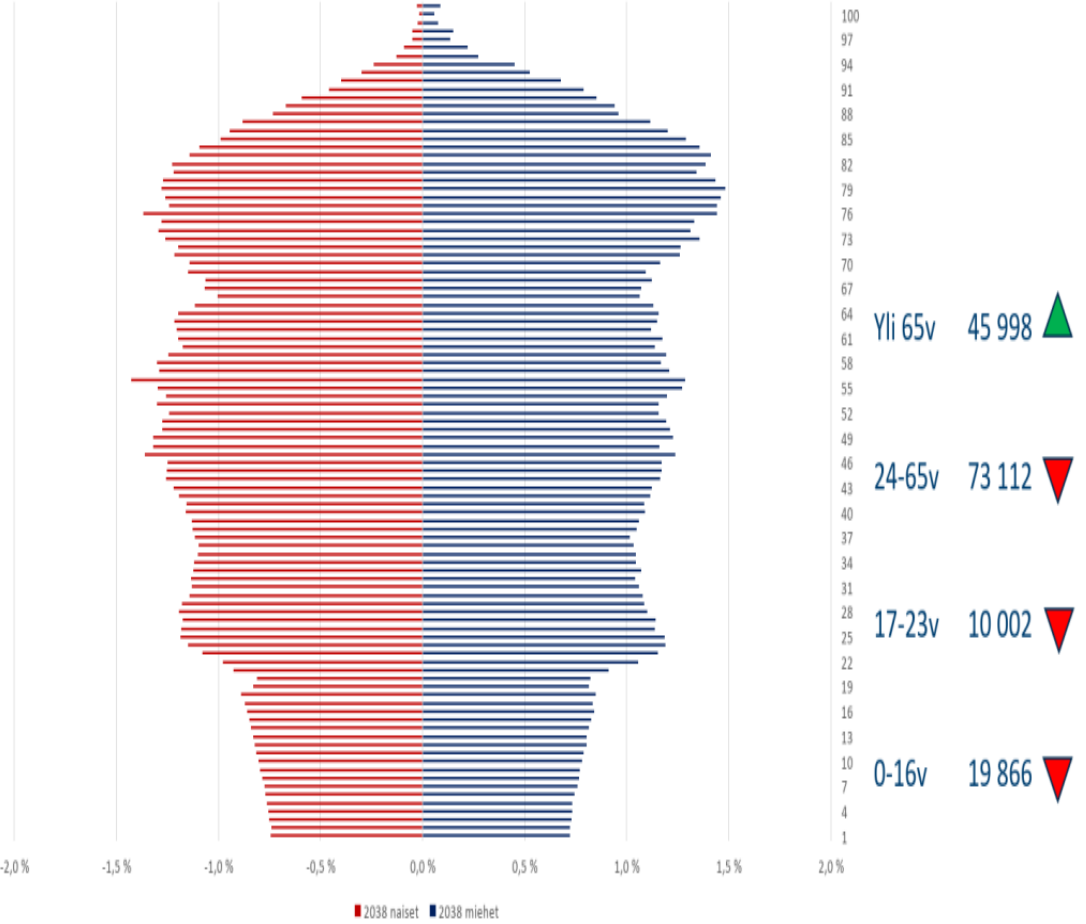
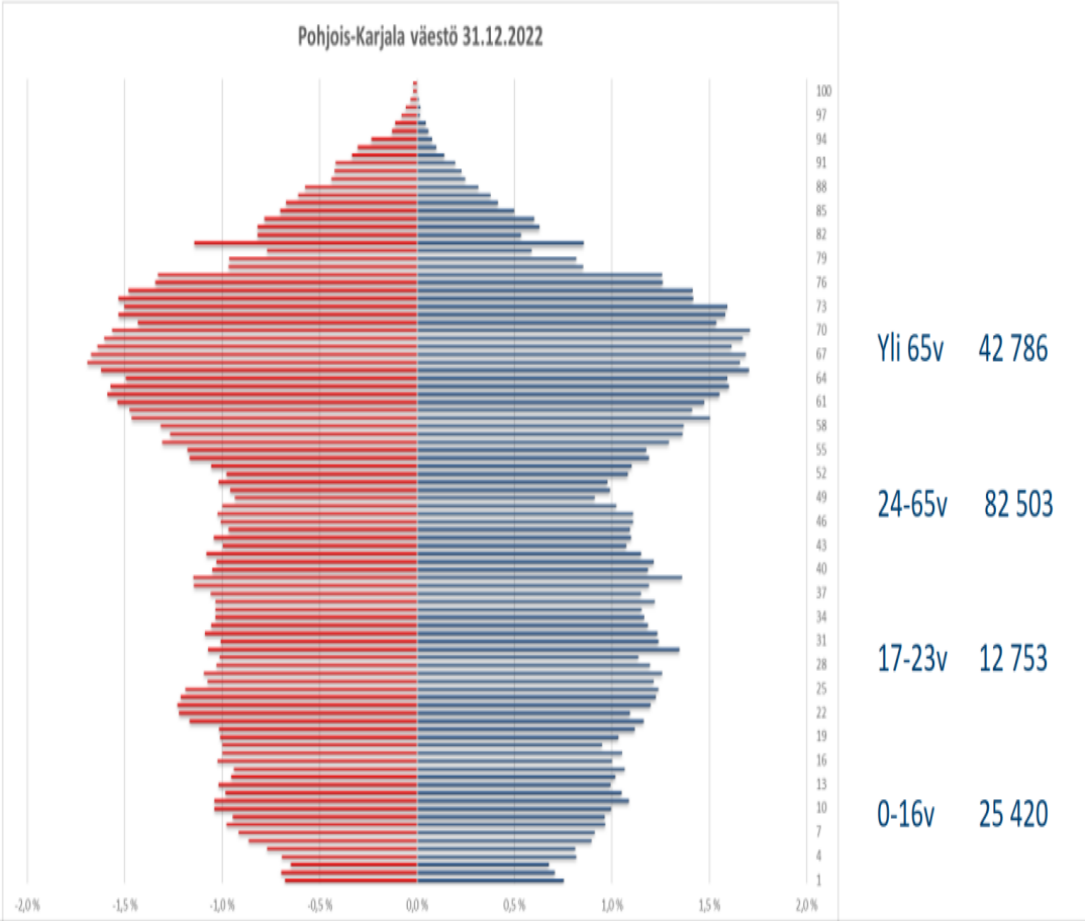
Faktaa taustalle

Ikä- ja sukupuolijakauma, Pohjois-Karjala

Pohjois-Karjalan väestön ikä- ja sukupuolijakauma 31.12.2021

Pohjois-Karjalan väestön ikä- ja sukupuolijakauma e2038 31.12.2021 data

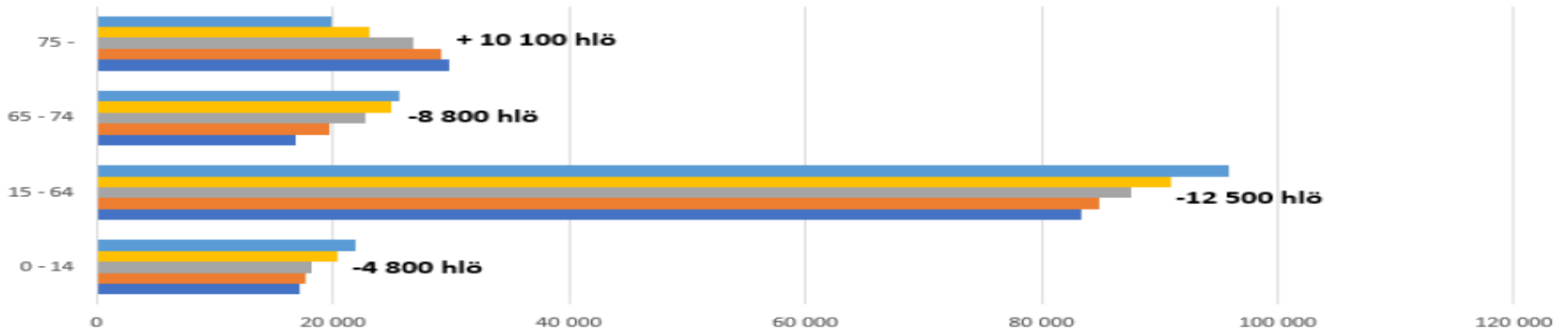
Pohjois-Karjalan väestöennuste (2021 data) vuodelle 2038

Siun

Väestöennuste ikäryhmittäin

Pohjois-Karjalan väestöennuste ikäryhmittäin

	0 - 14	15 - 64	65 - 74	75 -
2021	21 915	95 848	25 704	19 814
2025	20 319	90 934	24 886	23 144
2030	18 214	87 549	22 831	26 774
2035	17 643	84 857	19 689	29 239
2040	17 154	83 374	16 924	29 876

■ 2021 ■ 2025 ■ 2030 ■ 2035 ■ 2040

Ikääntyneiden palvelutarve

- 65 vuotta täyttäneiden määrä väestöstä 4,8% enemmän kuin koko maassa (27,9% väestöstä, koko maan keskiarvo 23,1%)
  - Korkeimmat Rääkkylä 43,4 Ilomantsi 43,5
  - Matalin Kontiolahti 18,2
- Ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoivan asumispalvelujen nettokäyttökustannukset maan viidenneksi korkeimmat (456,4 euroa/asukas, koko maan keskiarvo 339,4 euroa/asukas)
  - Korkeimmat Juuka 1123,9 Heinävesi 927,7
  - Matalimmat Kontiolahti 210,8
- Pohjois-Karjala koko maan kärjessä perusterveydenhuollon vuodeosastohoidon hoitopäivissä (774,3 hoitopäivää/1000 asukasta, koko maan keskiarvo 418,2).
- Perusterveydenhuollon vuodeosastohoidon nettokäyttökustannukset myös maan korkeimmat (247,6 euroa/asukas, koko maan keskiarvo 162,6 euroa/asukas)
  - Korkeimmat hoitopäivien määrät Outokumpu 1874,1 Ilomantsi 1431,2
  - Matalimmat Kontiolahti 436,7
- Keskimääräinen odotusaika palvelutarpeen arviointiin on omaishoidon tuen osalta pisin 59 päivää (376 kpl) (kuva srv sivu)

Ikääntyneiden palvelutarve

- Iäkkäiden lääkäripalveluiden saatavuudessa ja laadussa epätasaista jakautumista alueittain ja yksiköittäin
  - Pääsääntöisesti lääkäripalveluita saadaan liian vähän ja niissä on vaihtuvuutta, vastuulääkärimalli ei toimi joka paikassa
  - Pääsääntöisesti hoidon jatkuvuus kärsii, asiakkaan kokonaishoito ei toteudu
  - Turhat siirtymiset/päivystyskäynnit aiheuttavat tyytymättömyyttä ja vaivaa

Siun soten laaja hyvinvointikertomus 2022

- Perustuu indikaattoritietoihin:
  - Tyytyväisyys elämään lisääntynyt
  - Yksinäisyys lisääntynyt
  - Psykkinen kuormittuvuus kasvanut
  - Alkoholien liikkakäyttö kasvanut, (ept-suunnitelma)
  - Liikkumiskyvyssä vaikeuksia lähes 20%: lla 65 vuotta täyttäneistä
  - Päivittäisistä perustoiminnoista selviytyminen pysynyt ennallaan
  - Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset edelleen korkealla

Ohjelma - luonnos

Hyvää elämää ja elämäniloa ikäihmiselle

- Ohjelmaa on rakennettu yhdessä eri toimijoiden kanssa mm. työpajatyöskentelyä, sähköinen kysely, kommentointi
- Indikaattorit, joita ikääntyneiden hyvinvointia seurataan ovat Koettu elämänlaatu indikaattoritieto (Sotkanet) ja ikäalueen toiminnalliset strategiset mittarit:
  - Yli 75- vuotiaat asuvat kotona turvallisesti omannäköistä elämää, tavoite 92 % tai enemmän
  - Omaishoidon tukea saavien suhteellinen osuus yli 75- vuotiaiden ikäryhmästä nousee, tavoite 5 % tai enemmän
  - Säännöllisessä kotihoidossa olevien suhteellinen osuus yli 75-vuotiasiden ikäryhmästä kasvaa, tavoite 12 % tai enemmän
  - Yhteisöllisessä asumisessa (palveluasumisessa) olevien suhteellinen osuus yli 75-vuotiaiden ikäryhmästä kasvaa, tavoite 2,5 % tai enemmän
  - Ympäri vuorokautisessa (tehostetussa) palveluasumisessa olevien suhteellinen osuus yli 75-vuotiaiden ikäryhmästä hallitusti laskee, tavoite alle 8 %

Hyvää elämää ja elämäniloa ikäihmiselle

- Toimintakykyisenä arjessa
- Yksinäisyyden vähentäminen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääntyminen
- Elintapaohjaus kaikkien saatavilla
- Alueellisella yhteistyöllä parannetaan ikääntyneiden hyvinvointia
- Digi- ja teknologiataitojen tukeminen
- Riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut oikea-aikaisesti oikeassa paikassa

Esimerkki taulukoinnista

Tavoite	Toimenpidet	Vastuutaho	Aikataulu	Seuranta, mittarit	indikaattorit
Palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat sosiaali-palveluissa	RAI-laatuanalyysien hyödyntäminen	Palvelupäälliköt	2023-2026	Laatuanalyysien mukainen palvelujen piirissä olevien tarkastelu 2X vuodessa RAI-arvioinnit tehty 2X vuodessa	Kotihoidon, asumis-palvelujen ja omaishoidon saatavuus määräajassa 100 % Palvelu-tarpeen arviointi tapahtuu määräajassa 100 %

Arviointi

- Toimintaohjelmaa ja sen toteutumista arvioidaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Arviointi raportoidaan päättäjille päätöksentekoprosessin mukaisesti. Toimintaohjelmaan kirjatut tavoitteet huomioidaan vuosittain talousarvioin laadinnan yhteydessä. Toimintaohjelmaa tarkastellaan ja muutetaan mikäli hyvinvointialueen toiminnoissa ja palveluissa tai lainsäädännössä tapahtuu muutoksia.

Lausuntokierros

- Alkaa 6.3. ja lausunnot tulee lähettää 11.4.2023 mennessä Tarja Hirvoselle ja Hannele Komulle tarja.e.hirvonen@siunsote.fi, hannele.komu@siunsote.fi
- Lausunnot pyydetään
  - Hyte-ohjausryhmältä (esitelty 6.3.2023)
  - Ikäalueen yt-toimikunnalta (esitelty 7.3.)
  - Vanhusneuvosto (esitetty 22.3.)
  - Vammaisneuvosto (esittelyssä 23.3.)
  - Terveys- ja sairaanhoitopalvelut (lähetetty 10.3.)
  - Perhe- ja sosiaalipalvelut (lähetetty 10.3.)

Yhdessä tehden vaikuttavimmat palvelut